

mindig magas nyereségrészesedés is járul; 3. fordítottan arányos a felelősséggel, mert ezt mindig az éhbérért dolgozó alárendeltekre lehet hárítani." Ugyanez a fasiszta lap ír arról az embertelenségről is, mellyel a magasrangú hivatalnokok az alantasabb személyzettel bánnak. „Ezek az urak — írja a lap — valóságos rabszolgatartóknak képzelik magukat, akik szabadon üthetik az éhezők testét és a legkisebb szolgálati vétség miatt borsos pénzbüntetésekkal sújthatják a mai amugy is alacsony fizetésű alkalmazottakat. Ezek azok az urak, akik finom cigarettát szívnak, banánt esznek és a bártáncosnők kebléit méregetik a tabarinak champagner-gőzébe és köpnek a fasizmus szociális törekvéseire, a korporációkra és hasonlókra. . .” Ez persze csak a fanatikusok és a naivak hangja, akik még hisznek, vagy mimelik, hogy hisznek. A józanabbak dicséretbe bújtatva akaratlanul is felfedik a valóságot. „A fasizmus — olvassuk az ECHI E COMMENTI egyik legutóbbi számában — rendezni kívánja a szociális kérdést, anélkül, hogy a dolgok mai rendjét meg akarná zavarni, javítva itt is, ott is a foltoznivalókat.” A CANTIERE még is támadja az „Echi e Commenti” cikkiróját fenti kijelentéséért szemére lobbantva „konzervatív vagságát” és minden szociális újítástól való irtózását. „Ezek az urak — írja — mindjárt vöröset látnak, ha a szociális igazságosságot emlegetik előttük. Szomorú dolog, hogy még sokan vannak olyanok, akik Mussolini nevében úgy értelmezik a fasiszta forradalmat, mintha az a régi világ konzerválását célozná.” Végül pedig, hogy a fasiszták által az utóbbi időkben oly sűrűn hangoztatott „forradalmiságot” a maga fasiszta értelmezésében is le tudjuk mérni elismételjük Mussolini egy 1919-ben tartott beszédének az IL SECOLO FASCISTA legutóbbi számában idézett szavait: „Mindazokkal szemben, akik a nyomort egy osztály-forradalom érdekében akarják kihasználni, mi fasiszták a gazdasági krízistől az olasz nemzeti érzésnek a paroxizmusig való kielezését és a mi nemzeti forradalmunk kirobbanását várjuk.” (a. a.)

ZENEHÁBORU

Beethoven, vagy Goebbels?

„Ha valaha valamiben nagy volt a német nép, akkor az a zene volt. A zene négy óriási, négy utólréhetetlen magányosa: Bach, Mozart, Beethoven, Wagner — német volt. Még a legbanálisabb értelemben is pótolhatatlan német tőkét reprezentál a zene. . . Az egyik német állam, Ausztria, ma lehet mondani már csak ebből él. Már rég elfeledték volna, eltörülték volna, ha az aura musica nem lebegné körül a nevét. . . És most jön egy Goebbels és zenediktátor akar lenni. Milyen lehet ez az általa dirigált művészet? Embrió fenn és nyomorék lenni. Micsoda ironia: egy minden ízében bizonytalan rezsim megmeri azt csinálni, amit nálánál erősebbek sohse mertek volna: egy nép szentségébe belepizkolni. De itt pórul járhatnak, mert a zene az tényleg valami egészen német. Erről a ripők diktátorok nem tudnak, pedig itt — bármily megfoghatatlan — talán egy még erősebb hatalommal kezdtek ki, mint a vallással.” (DAS NEUE TAGEBUCH.)

Intellektuel-hősiesség „Micsoda állapotok lehetnek Németországban, ha a leggyávább teremtmény, akit Isten haragjában alkotott, a „szellemember” a legtermészetesebb lépésre határozza el magát. *Furtwänglerben* azonban nem szabad hőst látni. Aki a német infámiát két éven át aktivan alátámasztotta, nem lehet hős. Hogy Ossietzkyt, Mühsamot és más ezreket kínoztak, hogy a könyveket elégették, hogy a tör és revolver ülte diadalát, hogy az államtanácsban mellette ott ülhetett egy Julius Streicher — mindez nem izgatta F. urat. Amikor azonban egy szakkérdésben a maga zenekritikai ítéletét nem tudta érvényesíteni, akkor egyszerre lázadó lett.” (EUROPÄISCHE HEFTE.)

A közepszerűség diadala „Ami most Németországban a zene terén történik, az alapjában véve természetes egy olyan országban, mely totalitás igényeit a művészetre is kiterjeszti. Ha Goebels egykor azt felelhette Furtwänglernek, hogy a művészet mértéke nem a tudás, de a világnézet, ha ezt az alapgondolatot a mostani kommentárok is ismétlik, akkor legfeljebb azon lehet csodálkozni, hogy a mostani háboruskodás nem tört ki hamarább. És miután a nemzetiszocialista eszme eddig semmi maradandót nem mutatott fel művészeti téren, az ehhez az állásponthoz való ragaszkodás csak a közepszerűség győzelmével végződhet.“ (NEUE WELTBÜHNE.)

Falazás macskazenével „Nem véletlen, hogy a nemzetiszocializmus szentély-őrzői ép most indítanak tisztító háborút minden téren soraikban. Ez egyik része annak a „radikális“ manővernek, mellyel Schacht gazdasági diktatúrájának nagykapitalista kurzusát kell elleplezni. Mialatt Brückernt és a „kamatrabszolgáság letörésének“ atyját Gottfried Federt menesztik, Goebels a kulturfronton enged meg magának olcsó radikalizmust az „eszme tisztasága“ érdekében. A zenebotrány nem más, mint politikai macskazene, melynek célja az új „hideg jun. 30“-ról a figyelmet elterelni.“ (GEGENANGRIFF.) (F.)

H E L Y R E I G A Z I T Á S

Nemes Lajos, lapunk főmunkatársa, aki a legutóbbi időkig, hosszú éveken keresztül élt Olaszországban, a *Korunk* multévi decemberi számában megjelent *Itália* című riporttal kapcsolatban a cikkiró pár — a mi tárgyilagosságra való törekvésünk szempontjából súlyos — elírására figyelmeztet. Nemes Lajos főmunkatársunk az alábbiakban igazítja helyre az itáliai riport szerzőjének adalékait:

„Olaszországban a munkanélküli segély három hónapig tart, de ebben a három hónapban nem természetbeni a segély, ahogy azt az olaszországi utazó írja, hanem első három hónapban napi 3 lira és 75 cent; a három hónap letelte után kezdődik a természetbeni segélyezés. A pénzbeni segélyezés értékének megvilágítására szögezzük le, hogy a legsilányabb kenyér kilója 1.80, egy kiló hús 8—10, borjúhús 15, egy kiló cukor 6.50 lira. Tíz darab legsilányabb cigaretta ára nem 1.50, hanem csak 1 lira. Hasonlóképp, a kenyér sem olyan drága, ahogy a cikkiró feltünteti, mert csak a luxuskenyér kerül 2 lira 50-be. Almaborra az olaszoknak nincs szüksége, mert a szőlőbor literje, a vinkó is nagyon olcsó. Minek egyen tehát az olasz szegény almaborba aprított kenyeret, amikor a *pasta asciutta* (a makaróni) olcsóbb és táplálóbb s ezen kívül melegen is ehető. Az olaszok többsége ezzel táplálkozik a városokban, falvakban pedig polentán él. Aki almaborról ír és belé aprított kenyérről, az nem ismeri Itáliát. Nem felel meg a valóságnak az, hogy a milánói Gallériában láthatók a fasiszta uccai harcok nyomai. A fasiszmus sokkal jobban óvakodik az ilyesmitől. Nem felel meg a valóságnak, hogy a Dómba belépti díjat kell fizetni; fizetni csak a torony és a tető közelebbi megtekintéséért kell. A Vatikánt is meg lehet tekinteni, de beléptidíj fizetése nélkül. Kétségtelenül vannak helységek, ahol fizetni kell, de maga a Vatikánváros bárki számára ingyen megtekinthető. Ugyanez vonatkozik a Szent Péter templomra is. Téves a cikkiró ama beállítása is, hogy 20 lira napi keresetéből 17 lira adót kell az olasz munkásnak fizetnie. Ellenben igaz az, hogy az olasz munkás csak a legjobb esetben keres naponta 20 lirát, és dolgozza végig a hetet. Viszont a tényleges helyzetre nem a legjobb eset a jellemző. A prostitúcióra vonatkozó utalás is hamis.“